

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

13. An concordata cum Summo Pontifice possint postea reuocari à
Principe laico? Et quid è contra? Et an concordata inter Clericos, &
sæculares, etiam in Concilio Prouinciali facta, nisi confirmentur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](#)

De Immunit. Eccles. Resol.XII.&c. 163.

in tota materia eius, vel in omnibus criminibus, vel omnibus causis ciuilibus, vel alia simili magna parte exemptionis, quia nunquam tales consuetudines fuerint in Regnis Catholicis a multis annis introductae, vel etiam inueteratae, neque hoc authores canonum ignorabant: loquuntur igitur de consuetudine particulari, ut aperte patet ex cap. clericis, de indicie, & ideo aliqui authores, quando volunt defensere aliquas consuetudines Regnum, cum consuetudine adducunt famam privilegij, ut facit Philippus Probus in addit. ad *Io Monachum* in cap. si index laicorum, de sent. excommunic. in 6. num. 3. & Carolus Degratis in *Regal. Fran.* lib. 2. c. 17. nam, vt recte obseruat idem Suarez *vbi supra* cap. 34. n. 17. si cum consuetudine coniungatur constans fama, & traditio, antiqua seu immemorabilis, quod praecesserit privilegium, & talis traditio integra proabet, videtur sufficiens ut talis consuetudo pro privilegio reputetur: unde ex his apparet, non esse admittendam doctrinam traditam ad Aluaro Velasco in *praxi de partit.* cap. 33. num. 11. *vbi docet*, consuetudinem immemoralem

non ignorant multa per consuetudinem fieri contra libertatem Ecclesiasticam, quæ non puniuntur sed quodammodo tolerantur, non ideo est quia consentiantur, sed quia sine periculo maioris mali non possunt efficaciter resistere, & ideo non consentiantur sed permituntur. Ita ille. Ex his igitur apparcat semper & absoluere non esse verum dicere, quod si Papa teleat alii quam consuetudinem, ergo consentit in illam. Vide Duardi, in Bull. Can. lib. 2. can. 19. q. 8. n. 5. Bonacinam loca cit. q. 15. punct. 4. §. 5. n. 3 in fine, & Fagnanum in respons. pro cens. Pauli V. fol. mibi 119, cum Aponte in respons. pro cens. Pauli V. fol. 11. & 45. & Antonio Bouio in respons. pro cens. Pauli V. part. 4. ad arg. 11. & 12. fol. 73. & Collegio Bononiensi in respons. pro liber. Eccles. n. 57. Vnde dum Percira, ubi sub. cap. 24. n. 32. assertur, quod idem operatur tolerantia S. Pontificis, ac dispensatio, verum est si loquimur detolerantia approbativa, scimus autem de permisua. Vide Cochier de libert. part. 2. cap. 3. num. 8.

RESOL. XII.

*An concordata Summi Pontificis cum aliquo Rege sine
privilegiorum, & an sint reuocata per Ballam Canam
Ex patt. tract. 2. Ref. 96. &c alias 95.*

§. I. **D**ecus Iurisconsultus Gabriel Pereira in suo
tract. de magna Regia, p. 1. tract. 6. num. 3. & 4.
partem tener negariam: putat enim ex concordatis
non induci priuilegium, sed specialis contractus
utro, curdique obligatorius; & impingnat Suarez
contra Regem Anglia, lib. 4. cap. 24. num. 21. affirmati-
um sententiam docentem.

2. Sed Episcopus Antuerpiensis, Ioah. Malderus in part. 2. D. Toma, quest. 96. art. 4. fol. 47. col. 1. sententiam Suarez, & merito complexus est, Dico igitur, tales concordias habete vim priuisdam pruilegij. Vnde infrenendum est, quod, sicut priuilegium rezucatur ad libitum concedentis, ita pariter concordata. Et ita etiam docet nouissime Layman in Theol: mor. lib. 4. tral. 9. c. 10. n. 3.

3. An vero iuocata sint per Bullam Cœnæ, negative respondet Pereira *vbi supra*, n. 24. Sed sententiam affirmatiuam docet Azor, *in sum. 10. 1. lib. 5. c. 12. vers. ex dictis*, quam videtur probare Suarez *loc. cit.* n. 29. Sed, cum sit dictum, concordata concedi per modum priuilegij, afferendum est de dictis concordatis, id, quod diximus de priuilegiis *suprā* in Ref. 6, *vbi adduximus DD. partem negantem & affiman- mantem descendentes.*

Quæ hic est
supra Ref. 7;
sed lege etiā
alias eius
notationum;

RESOI. XIII

*An concordata cum Summo Pontifice pessum postea re-
nuncari a Principe laico?*

Et quid est contra?
Et an concordata inter Clericos, & facultates etiam in
Consilio Provinciali factas nisi confirmetur authori-
tate Pon. scilicet ykil operentur contra prilegium Im-
manitatis? Ex parte tract. i Ref. 3.

S. I. **Q**uo ad hoc non est eadem ratio Principis laici, quæ est Papæ, quia ille, si quid priuilegi & favoris facit Ecclesiæ per aliquam cōcordati, vel prærogati, omnino id facit Superiori, & non subdit, & ideo manet irrenocabili per illius potestatem, sed Papa quidquid favoris, aut priuilegi facit Principi laico, cum semper faciat sibi subditum in spiritualibus, ideo semper remanet à se renocabili.

Sup. hoc sus
pr. in Res. 4.
& late intra
in Res. 325. &
signantes

ita postulet ratio boni spirituitalis, & bonum regimen ipsius Ecclesie. Vnde Pontifex per nullum contrarium potest a se abdicare supremam potestatem ad libere disponendum de his omnibus, que faciunt ad bonam gubernationem Ecclesie, ut notat Felinus in cap. nouit de iudicis, num. 8. & ideo omnis contraetus & conuentio Papae cum quolibet Principe semper intelligitur cum hac tacita conditione, dummodo id non vergat in præiudicium & damnum Ecclesie, que generalis doctrina speciali ratione locum habet in materia exemptionis, tum quia quicquid in ea remittitur ex parte Ecclesie ordinariæ liberaliter sine compensatione conceditur; tum maximè, quia in hac exemptione magis est attendendum bonum commune status clericalis, quam illa conuentio cum temporali Principe facta, qui necesse est ut semper habeat illam conditionem tacite inclusam, dummodo in præiudicium, aut vexationem, vel vilipendium status clericalis non cedat, aut sequatur aliquando ex concordia. Intercedente igitur simili causa poterit revocari, sine illa vero non poterit saltem licet, si tamen fiat, existimo factum tenere propter supremam spiritualem potestatem Pontificis, que in se minui non potest: quod etiam dicendum est de priuilegiis. Et idem in Bulla Cœna de anno 1586. a Sixto V. fuerunt revocata priuilegia omnia quibuscumque concessa, etiam in Pontificali, Imperiali, Regali, aut quavis Ecclesiastica, aut mundana dignitate prafulgeant, & ex quaecumque causa essent concessa, etiam per viam contractus, aut remuneracionis, &c. & magis in specie quoad violatores Ecclesiastice immunitatis: idem ferè habetur de iure communii in cap. Clericis, §. fin. de immunitate. Ecclesie, in 6. vt notat ibi glossa ver. Non obstantibus, & quamvis Papa in concessione alicuius priuilegij expresse profiteatur quod nuncquam sit illud reuocaturus, adhuc tamen potest illud reuocare, & censeri debet etiam reuocare de facto, quando in posteriori aliqua constitutione apponit clausulas derogatorias, ut expressè habetur in cap. 1. de confluent. n. 6. & semper sibi refernat maiorem potestatem ad reuocandum, quam vim quam concedat per priuilegium, ex cap. dadum §. nos igitur, de proband. in 6. & hæc omnia docet Suarez contra Regem Anglia, lib. 4. cap. 34. n. 24. Baldellus in disputatione Theolog. tom. 1. lib. 5. disputatione 40. num. 7. & 8. Alterius de censori disputatione 2. lib. 5. cap. 5. in fine, & alij. Vnde nō est audiendum Rebus suis in concordatu, tit. de collationibus, qui in Praefatione questionem proponit in §. insuper quaro, an altera pars valeat derogari his concordatis? & respondet non posse, & tamen loquitur de concordatis inter Reges & Pontifices

Sup, his supra in Ref. 7. cursum in §. At post & infra in Ref. 43. §. Vlt. & in Ref. 32. §. 7. & seqq. si placet, lege alias Ref. & 88 poitos in annor. §. 2. Ref. 1. huius annor.

dana dignitate præfulgeant, & ex quacumque causa essent concessæ, item per viam contractus, aut remunerationis, &c. & magis in specie quoad violatores Ecclesiasticae immunitatis, idem ferè habetur de iure communis in cap. Clericis, §. fin. de immunitat. Ecclesiæ in 6. vt notat ibi glossa vers. Non obstantibus, & quamvis Papa in concessione aliquius priuilegij expresse profructore quod nūquam sit illud reuocatur, ad hoc tamen potest illud reuocare, & censeri debet etiam reuocare de facto, quando in posteriori aliqua constitutione apponit clausulas derogatorias, ut ex presé habetur in cap. r. de constitut. in 6. & semper sibi referuat maiorem potestatem ad reuocandum quam vñquam concedat per priuilegium, ex cap. adiudicatum §. nos igitur, de prætent. in 6. & haec omnia docet Suarez contra Regem Anglia, lib. 4. cap. 34. n. 24. Baldellus in disput. Theolog. tom. 1. lib. 5. disput. 40. num. 7. & 8. Alterius de censur. disput. 22. lib. 5. cap. 5. in fine. Et alij. Vnde nō est audiendus Rebuffus in concordatu. ite de collationibus, qui in Præfatione questionem proponit in §. insuper quaro, an altera pars valeat derrogari his concordatis? & respondet non posse, & tamen loquitur de concordatis inter Reges & Pontifices

2. Sed haec doctrina, vt supra diximus, non procedit ex parte principum, licet sit vtrā ex parte Papæ, & idēc licet exemptio Clericorum esset de iure humano, quod ego nego; non potest tamen amplius reuocari ab Imperatoribus, quia, vt dictum est, & docet communis doctrina Canonistarum apud Felinum in cap. Ecclesia Sancte Maria num. 97. de con-
stitut. & in cap. nouit. de indic. num. 6. & apud Azorium in Ref. 196. & tom. 1. lib. 5. cap. 13. qnest. 52. q. Guetiarum in propagnat. 197. 8. l. in fin. Regist. Ecclesiæ affect. 6. 7. num. 22. cap. 24. & Baldel-

2. Sed hæc doctrina, ut supra diximus, non procedit ex parte principum, licet sit vera ex parte Papæ, & idem licet exceptio Clericorum esset de iure humano, quod ego nego; non potest tamen amplius reuocari ab Imperatoribus quia, ut dictum est, & docet communis doctrina Canonistarum apud Felinum in cap. Ecclesia Sancte Mariae num. 97. de conflictis & in cap. nouit de iudic. num. 6. & apud Azorium tom. I. lib. 5. cap. 13. quest. 52. q. Guevarum in propugnac. libert. Eccles. assert. 1. 6. 7. num. 33. & 34. & Baldel- lum ubi supra, lib. 5. dispin. 35. num. 17. priuilegia se- mel concessa Ecclesiis, vel ad pias causas, aut per- sonis non subditis, non possunt amplius reuocari, quia eo ipso transiunt in ius alterius, in quem am- plius non manet potestas, cum non sit subditus con- cedenti, & tanto magis si sint concessi in remunera- rationem laborum, & sint data ob merita, ut certè contingit in casu præsenti de exemptione concessa Clericis.

3. Non desinam etiam hic obiter adnotare con- Sep. concen-
cordata inter Ecclesiasticos, & seculares, etiam in tis in hoc s.
Concilio Provinciali facta, nisi confirmetur auto- supra in Ref.
ritate Summi Pontificis nihil operari contra priuile- 2. §. Sed dicit
gium immunitatis: quod intelligitur quando per Ref. 173. pe-
concordiam concederetur laicis aliqua iurisdictio in nulto & in
Clericos, nam si non concedatur iurisdictio, sed Ref. 256. cap-
tanum executio aliqua , vel nudum factum , valida fin in s. vi.
erit talis concordia, vt eripere , v. g. arma Clericis & in Ref. 257.
voctu illa portantibus , vel comprehendente Cleri- & in tom. 8. §. vi.
cum in graui delicto inuentum, &c. Ita Suarez , & tract. 6. Ref.
Baldellus locis citatis , qui optimè adiutunt huius- 59. §. 2. alio
modi concordiam semper esse debere ab arbitrio Prae- & in tom. 8.
latorum Ecclesiasticorum dependentem , non enim 6. c. 2. Ref. 243.
possunt ius aliquod in iudicibus laicis transferre, &
ido semper erit integrum Praelatis prohibere laicis,
non obstante concordia, ne tales actiones exequan-
tur, etiam si la Concordata essent consuetudine fir-
mata.

R E S O L . X I V.

*An in Regno Sicilia possit. Rex disponere ad libitum; in
quocumque usus voluerit de fructibus Ecclesiarum
vacantium?*

Et quid est sentiendum de consuetudine circa hoc. Ex part. 7. tract. 10. & Misc. 1. Ref. 1.

S. I. A firmatiam sententiam docuit Regé-Dos
minus Petrus Corsetus postea Episc. Ce-
phalduensis in quodam voto sub die 16. Febr. 1634
directo ad Excellentissimum Dux Alcalá. Vbi mor-
dicus tenet Regem nostrum de spoliis Ecclesiarum va-
cantium huius Regni Siciliae, Peterne, disponere anima
voluntati come ne resta seruita, & haerue publica li-
bera & assoluta di farne quel egi piace, atque che-
Quilibet est arbiter, & moderator rei sua. Ita ille, qui
conatur hoc probare, Primo ex consensu Ministerio-
rum Regjorum, qui hanc sententiam vt cerrant te-
nent. Secundò quia praesumitur Reges fundasse Ec-
clesias huius Regni cum tali conditione. Tertiò ex
confuetudine. Quartò ex priuilegio. Quintò ex si-
mili Regalia, quam habet Rex Francie. Et S. xiò
ex exemplis, in quibus Reges libere disponuerunt de
supradictis spoliis.

z. Sed hæc omnia proslus refellenda esse puto,
Et idè ad primum argumentum astro plures Mini-
stros Regios tam mortuos, quam viventes hanc sen-
tentiam acriter improbat, & improbat: vt patet
ex Epistola Regis inferius apponenda, & subscipta
à dignissimis supremi Consilij Italæ Regentibus. Ita
ego testor sensisse Ioan. Baptist. de Blas. his M. C.
Presidem integerrimum, & Dominum Petr. de Bla-
sii, D. Henticum Tortoreti, D. Garsium Mastilli
Consiliarios Regios, omnes heu mihi olim addic-
tissimos: Et ita mihi constat etiam sentire multos alios
Ministros Regios viventes, quorum nomina con-
solidò hic apponere nolo. Et sententiam Corferti no-
vissime improbat vt infra patetbit Ioan. Salorzanus
supremi Consilij Indiarum meritissimus fiscus, &
Fianc. Salernus in fine huius disceptationis citandus
testatur, quod concors sentientia Regionum Mini-
strorum semper fuit, Regem non posse ad libitum
de fructibus Ecclesiastiarum vacantium disponere.

3. Ad secundum Argumentum, quod presumitur Ecclesiæ fuisse fundatas cum tali conditione, gratis dicitur: nam in eorum fuitationibus, ut ex lectura patet, nec verbum quidem inuenitur de tali conditione apposita, qua quidem de iure, vi notat Glossa, in cap. generali de elect. in 6. & ibi Ioann. Vang.